

Pestprotocol

Kindcentrum de Kerkuil

Voorkomen en aanpakken van pesten

Inhoudsopgave

1. DOEL EN VOORWAARDEN PESTPROTOCOL.....	3
2. ONZE DEFINITIE VAN PESTEN	4
2.1 Plagen versus pesten	4
2.2 Pesten nader beschreven	6
2.3 Nieuwe vorm van pesten	7
3. PREVENTIE	8
4. AANPAK VAN RUZIES EN PESTGEDRAG IN ZES STAPPEN.	10
4.1 Pesten wordt gesignaleerd door de leerkracht of door leerling(en) gemeld	10
4.2 Verborgen pesten	11
4.3 Digitaal pesten	11
5. SANCTIES.....	13
6. ANTI-PESTCOÖRDINATOREN	15
7. VERMOEDEN KINDERMISHANDELING	16
8. BEGELEIDING VAN DE LEERLINGEN	17
8.1 Begeleiding van de gepeste leerling/het slachtoffer	17
8.2 Begeleiding van de pester.....	18
8.3 Begeleiding van de grote groep (meelopers, aanmoedigers, buitenstaanders, helpers) ...	18
9. ADVIEZEN AAN OUDERS	19
9.1 Adviezen aan ouders van de gepeste leerling/slachtoffer	19
9.2 Adviezen aan ouders van de pester	19
9.3 Adviezen aan alle (andere) ouders	19

1. DOEL EN VOORWAARDEN PESTPROTOCOL

Dit pestprotocol hebben wij opgesteld met het doel:

Dat alle kinderen zich in hun basisschoolperiode vrij en veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

- Door regels en afspraken zichtbaar te maken, kunnen kinderen en volwassenen elkaar hierop aanspreken wanneer zich ongewenste situaties voordoen.
- Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Leerkrachten en ouders uit de ouderraad en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit pestprotocol.

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aanpakken. Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden.

Voorwaarden:

- Pesten wordt als probleem gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters, meelopers, aanmoedigers, buitenstaanders en helpers), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders)
- Leerkrachten kennen de signalen van pesten en nemen als pesten optreedt, duidelijk stelling hiertegen.
- Wanneer pesten ondanks preventie toch weer de kop op steekt, beschikt de school over een directe aanpak: het pestprotocol wordt gevolgd.

2. ONZE DEFINITIE VAN PESTEN

In deze paragraaf beschrijven wij onze definitie van pesten. Allereerst beschrijven wij wat het verschil is tussen plagen en pesten. Vervolgens geven we antwoord op een aantal vragen rondom pesten. Ten slotte wordt er kort ingegaan op een nieuwe vorm van pesten: digitaal pesten.

2.1 Plagen versus pesten

De termen plagen en pesten worden regelmatig door elkaar gebruikt. Plagen is echter heel iets anders dan pesten.

Wat is plagen?

Bij plagen is er vaak sprake van elkaar voor de gek houden. Plagen gebeurt af en toe door verschillende personen naar verschillende andere personen. Het gaat goedmoedig heen en weer. Beide partijen hebben er plezier in. Beide partijen zijn in staat om het plagen op te laten houden. Het is een gelijkwaardig spel. De machtsverhouding is gelijk. Plagen is tijdelijk en niet negatief.

Wat is pesten?

Pesten gebeurt structureel, het gaat steeds door en er is eenrichtingsverkeer.

De pester heeft de leiding vanuit ongelijkwaardigheid. Vanuit een machtsverhouding wordt dezelfde persoon steeds weer gepest. Het gaat ten koste van het slachtoffer.

Pesten is een vorm van het zondebokfenomeen. Bij dit fenomeen mishandelen de leden van een groep om bepaalde redenen een soortgenoot. Bij pesten zie je een voortdurend herhalende en kwetsende machtsuitoefening. Het slachtoffer van pesten is meestal machteloos.

De ontvanger is degene die de grens aangeeft (overgang van pesten naar plagen)

PLAGEN

- Gebeurt af en toe
- Kortdurend/tijdelijk
- Onbezonnen of spontaan
- Humor
- Gebeurt door verschillende personen
- Gebeurt naar verschillende personen
- Wie wie plaagt ligt niet vast
- Goedmoedig
- Beide partijen hebben plezier
- Beide partijen kunnen het plagen stoppen
- Gelijkwaardig
- Onschuldig
- Meestal één tegen één

PESTEN

- Structureel
- Gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig
- Eenrichtingsverkeer
- Pester heeft leiding vanuit ongelijkwaardigheid
- Vanuit machtsverhouding wordt dezelfde persoon steeds gepest
- Ongelijke strijd
- De pester heeft geen positieve bedoelingen
- De pester wil altijd negatieve macht
- Het gaat ten koste van het slachtoffer
- Gebeurt berekenend (wie, hoe, wanneer)
- Men wil vaak iemand bewust kwetsen
- Meestal een groep tegenover een geïsoleerd slachtoffer
- Neiging tot vaste structuur; pesters zijn meestal dezelfde, net zoals de slachtoffers

GEVOLGEN

- Wordt als prettig ervaren
- Wordt als onderdeel van het spel ervaren
- Vroegere relaties worden vlug in orde gebracht
- Men blijft opgenomen in de groep
- Je hebt plezier met zijn ALLEN
- De groep lijdt er niet onder

GEVOLGEN

- Indien niet tijdig wordt ingegrepen, kunnen de gevolgen (zowel lichamelijk, mentaal als leerprestaties) heel pijnlijk en ingewikkeld zijn
- De gevolgen kunnen lang meegedragen worden door een slachtoffer
- Het is niet makkelijk om tot betere relaties te komen; het herstel verloopt moeizaam
- Isolement en grote eenzaamheid bij het gekwetste slachtoffer. Aan de basisbehoefte om "bij de groep te horen", wordt niet voldaan
- De groep lijdt onder een dreigend en onveilig klimaat; iedereen is angstig en men wantrouwt elkaar; men is daarom weinig open of spontaan; men telt weinig of geen echte vrienden binnen de groep
- Meelopers willen bij de sterke horen (pesters)

2.2 Pesten nader beschreven

Wie wordt gepest?

Een kind dat gepest wordt, heeft veel kwaliteiten. Ze kunnen bijvoorbeeld lief, meegaand, rustig, stil, hulpvaardig en grappig zijn. Ze kunnen goed alleen spelen, zich aan de regels houden en doen goed hun best.

Vaak echter worden ze door deze kwaliteiten en het ontbreken van weerbaarheid door een pester snel verkozen tot zondebok. Het is belangrijk om te werken aan de sociale weerbaarheid van het slachtoffer!

Waar wordt gepest?

Overall waar mensen komen, wordt gepest: op school, op de sportclub, op straat, etc.

Wie pest er?

Iedereen kan pesten: jongens en meiden van dezelfde leeftijd, oudere of jongere kinderen, broers en zussen, ouders, familieleden, volwassenen, leerkrachten, sporttrainers, leidinggevenden, collega's, mensen die negatieve macht als prettig ervaren etc...

Hoe wordt er gepest?

Pesten komt voor in veel verschillende vormen, waaronder de volgende:

- Altijd bij een bijnaam en nooit bij de eigen naam noemen;
- Buitensluiten, niet mee laten doen met spel;
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven;
- Briefjes doorgeven;
- Beledigen;
- Nare opmerkingen maken over kleding, uiterlijk, gedrag;
- Isoleren;
- Buiten school opwachten;
- Fysiek geweld: slaan of schoppen;
- Achtervolgen: op weg naar huis achternarijden/naar het huis van het slachtoffer gaan;
- Bezittingen afpakken of kapot maken;
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer;
- Slachtoffer tegenhouden of insluiten;
- Digitaal pesten.

Wat zijn signalen van pesten?

Signalen van pesten zijn o.a.:

- Constateren van bovenstaande gebeurtenissen.
- Leerlingen die zich terugtrekken (timide (sub assertief) gedrag) of afzonderen.
- Leerlingen die zich sterker manifesteren: brutaler, agressiever.
- Leerlingen die vaak spullen kwijt zijn.
- Leerlingen waarvan vaak spullen kapot zijn.
- Leerlingen die sociaal onhandig gedrag vertonen.

Wat zijn oorzaken van pestgedrag?

Uit onderzoek blijkt dat pesters over het algemeen:

- Een positieve houding ten opzichte van geweld hebben.
- Een beperkt inlevingsvermogen hebben.

Daarnaast kunnen spelen:

- Een problematische thuissituatie.
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen).

- Voortdurend in een niet passende rol worden gedrukt.
- Voortdurend met elkaar de competitie aangaan.
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of buurt.

Hoe lang kan pesten voortduren?

Pesten kan maanden, zelfs jaren doorgaan. Vooral door het voor je te houden, kunnen pesterijen lang voortduren. Oorzaken van het niet zeggen zijn:

- Het slachtoffer durft er niet mee naar buiten te komen. De pester heeft het slachtoffer de mond gesnoerd met dreigementen. Het slachtoffer is bang dat de pesterijen erger zullen worden. Het slachtoffer schaamt zich, is bang niet geloofd te worden. Hij/zij kan bang zijn de "groep" te verraden
- De getuigen van de pesterijen durven niet in te grijpen. Zij zijn bang voor de mogelijke negatieve gevolgen. Hierbij gaat het niet alleen om klasgenoten, maar ook om leerkrachten.
- Het slachtoffer wordt zelf als schuldige beschouwd. De getuigen beschouwen het slachtoffer voor een deel als zelf schuldig om het gemakkelijker te maken hun eigen schuldgevoel weg te duwen.

2.3 Nieuwe vorm van pesten

Door de komst van internet, e-mail en de mobiele telefoon is er een nieuwe vorm van pesten ontstaan: het digitale pesten. Het digitale pesten kan op afstand, anoniem en non-stop gebeuren. Van de kinderen tussen 11 en 15 jaar wordt twaalf procent digitaal gepest en lijdt daar flink onder. 88 procent blijft ervan verschoond. Een derde van de tieners pest liever digitaal dan 'live'.

Het is belangrijk om ervan bewust te zijn dat pesten ook via e-mail, Whatsapp, Snapchat, Instagram, Facebook en de mobiele telefoon kan plaatsvinden. Meer informatie over pesten kunt u kijken op de website van de school.

3. PREVENTIE

De volgende zaken zijn van belang ter preventie van pesten op onze school:

Op onze school gelden de volgende Kanjerschoolregels:

1. We vertrouwen elkaar
 2. We helpen elkaar
 3. Niemand speelt de baas
 4. Niemand lacht uit
 5. Niemand blijft zielig
- De leerlingen mogen, in overleg met de leerkracht, in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde schoolregels. Aan het begin van het schooljaar wordt die aanvulling samen met de groep opgesteld. Dit zijn de zgn. groepsregels.
 - De schoolregels zijn zichtbaar in de gangen en aan de buitenkant van de school. De groepsregels zijn zichtbaar in de klas opgehangen, zodat de regels voor iedereen duidelijk zijn en men hierop aangesproken kan worden.
 - We stellen het onderwerp pesten regelmatig in de klassen aan de orde. Zeker als het actueel is, maar ook als 'onderhoudsdosis'. Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in de groep, aanpak van ruzies etc. worden dan besproken. Ook andere werkvormen zijn denkbaar, zoals spreekbeurten, rollenspellen, voorlezen en groepsopdrachten. Kennis bij leerlingen over pesten is van groot belang.
 - De antipest-coördinator (APC) van de school zorgt ervoor dat het onderwerp pesten regelmatig op de agenda komt bij vergaderingen en dat er schoolbreed aandacht voor dit onderwerp blijft.
 - Tijdens de pauzes zijn de leerkrachten die pleinwacht hebben zichtbaar op het plein aanwezig. Volwassenen op het speelplein verminderen het pesten.
 - Een goed voorbeeld van leerkrachten (en thuis van ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar worden uitgesproken. Agressief gedrag van leerlingen, ouders en leerkrachten wordt dan ook niet geaccepteerd.
 - De leerkrachten hanteren de 5 modelgedragingen:
 - *De leerkracht geeft vaak opstokers.*
 - *De leerkracht stimuleert de zelfverantwoordelijkheid en het samenwerken van de kinderen.*
 - *De leerkracht verwelkomt 's morgens en 's middags de kinderen in de klas en heeft voor ieder kind persoonlijk aandacht.*
 - *De leerkracht nodigt de kinderen uit om hun gevoelens onder woorden te brengen en doet dat zelf ook.*
 - *De leerkracht begeleidt de kinderen om zelf problemen, ruzies en conflicten op te lossen.*
 - Er is een digitale informatiemap op de schoolwebsite over pesten. Deze kan zowel door ouders als leerlingen worden geraadpleegd (zie verder onder 8.3 van dit protocol).

Naast de bovenstaande schoolregels hebben wij de volgende schoolregels met betrekking tot preventie en signalering opgesteld.

Regel 1:

Het inschakelen van de leerkracht is geen klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij. Je mag niet klikken, maar als je wordt gepest of als je ruzie hebt met een ander en je komt er zelf niet uit, dan mag je hulp vragen aan de leerkracht. Dit wordt niet gezien als klikken, maar als het helpen van jezelf of een ander.

Regel 2:

Een medeleerling heeft ook de verantwoordelijkheid om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

Regel 3:

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit betekent dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Zaken die op school gebeuren, worden door de school opgelost. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te lossen. Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. De ouders spelen een voor de school belangrijke rol door het geven van informatie en het ondersteunen van de aanpak van school. De school hoort het graag van ouders als er problemen spelen of wanneer problemen (nog) niet voldoende zijn opgelost.

4. AANPAK VAN RUZIES EN PESTGEDRAG IN ZES STAPPEN.

4.1 Pesten wordt gesignaleerd door de leerkracht of door leerling(en) gemeld

Afhankelijk van de ernst van de situatie kunnen wij besluiten om stappen uit het protocol over te slaan.

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

Stap 1: Er eerst zelf (en samen) uit te komen.

Stap 2: Op het moment dat één van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de leerkracht voor te leggen.

Stap 3: De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een bemiddelingsgesprek, probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. De leerkracht gaat een gesprek zonder schuldvraag (slachtoffer betrokken bij groepsgesprek) aan.

Gesprek is gericht op:

Oplossen en voorkomen

Wat kan jij doen om dit te voorkomen? Wat kan de groep doen om dit te voorkomen?

Wat kan jij doen om een bijdrage te leveren aan de oplossing? Wat kan de groep doen om een bijdrage te leveren aan de oplossing? Oplossing kiezen.

Evalueren: Is iedereen het eens met de oplossing?

Afspraak maken: Wanneer komen we hierop terug.

Registreren: Het voorval en de afspraken worden door de betrokken leerkracht genoteerd in Parnassys leerlingnotities.

Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen dezelfde leerlingen volgt stap 5.

Stap 4: De leerkracht volgt het nakomen van de afspraken actief door na een week en na een maand een vervolggesprek te voeren met het slachtoffer en de pester. Dit kan een kort gesprekje zijn, als het goed loopt. Registreren: Hiervan wordt ook een korte notitie gemaakt.

Stap 5: Bij herhaaldelijke ruzie-/pestincidenten neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een begripvol gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. Hierin zet de leerkracht stappen om:

- het inlevingsvermogen van de leerling te vergroten;

- te achterhalen wat de pester nodig heeft om het pesten te stoppen;

Informerer: Bij de derde melding worden de ouders door de leerkracht telefonisch en ook schriftelijk op de hoogte gebracht van het herhaalde ruzie-/pestgedrag.

Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing, zoals ondersteuning door een weerbaarheidstraining of een sociale vaardigheidstraining of andere hulp (psycholoog, therapeut, opvoedondersteuning).

De leerkracht bespreekt het onderwerp pesten tevens in de klas om op deze manier ook de meelopers te bewegen om een andere rol te spelen. Dit kan de pester helpen om het pesten te stoppen.

- Stap 6:** Als het pestgedrag/ruziegedrag niet stopt dan treden de fases van de sancties in werking (zie hieronder).
Informeren: De ouders worden daarvan telefonisch en schriftelijk op de hoogte gebracht.
De leerkracht informeert de intern begeleider en de directie.

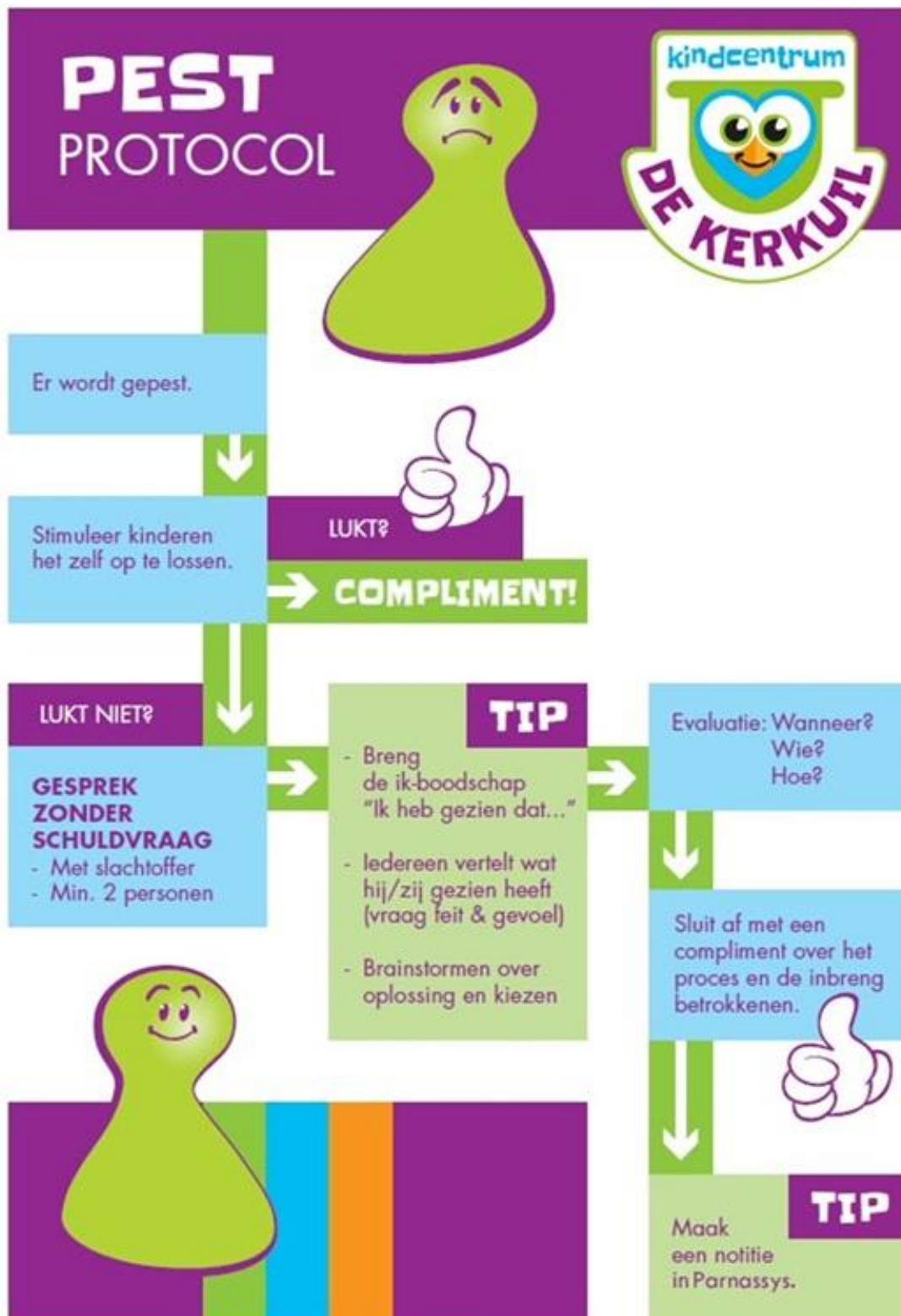
4.2 Verborgen pesten

Als de leerkracht het idee heeft dat er sprake is van verborgen pesten dan stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde in de groep om langs die weg achter “het probleem” in de groep te komen.

4.3 Digitaal pesten

Digitaal pesten, online pesten of cyberpesten is een nieuwe vorm van pesten, maar de basis van de aanpak is dezelfde als bij ‘klassiek’ pesten. Wat je in het ‘echte leven’ niet mag, mag je online ook niet. Dat online communiceren anders verloopt dan offline communiceren en risico’s met zich meebrengt, daarvan zijn kinderen zich, zeker op de basisschool, nog niet altijd bewust. Daarom vinden wij het belangrijk om kinderen leren om te gaan met sociale media, en dat we kinderen opvoeden tot digitaal burger. We hebben duidelijke afspraken gemaakt over digitaal pesten en over online communiceren.

Vanaf het moment dat mobieltjes een rol gaan spelen in de groep gaat de groepsleerkracht met de groep in gesprek over de manier waarop ze hiermee om kunnen gaan. We zetten direct ook op dit terrein een duidelijke norm neer: ‘Zo doen we dat hier op school met sociale media!’ Problemen op dit gebied worden direct gebruikt als leermomenten, als een gelegenheid om afspraken te maken over het gebruik van sociale media, bijvoorbeeld de groepsapp. Ook bij digitaal pesten spelen we zo vroeg mogelijk in op signalen. We stimuleren leerlingen zelf om incidenten direct te melden bij de leerkracht. Vervolgens nemen we onmiddellijk de tijd om hierover met de leerling(en) te praten. Afhankelijk van wat de betrokken leerling hierin aangeeft en afhankelijk van onze inschatting of dit in de groep besproken kan worden, maken we dit bespreekbaar in de groep. Alleen als de betrokken leerling (eventueel in overleg met zijn of haar ouders) dit zelf wil. Met de bovenbouw besteden wij aandacht aan de week van de mediawijsheid en de groepen 7 en 8 doen mee aan het digitale programma Media Masters.

5. SANCTIES

Als stap 1 t/m 5 geen positief resultaat opleveren dan treedt het traject van sancties in werking. De sancties zijn onderverdeeld in 5 fases. Deze zijn afhankelijk van hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en of hij/zij verbetering vertoont in zijn/haar gedrag:

De school kan afhankelijk van de ernst van de situatie fases uit het protocol overslaan. Ook als een kind meeloopt of aanmoedigt bij pesten werkt dat door in de opbouw van de sancties.

Fase 1: Een waarschuwing aan de leerling en de ouders.

Registreren: De leerkracht legt dit vast. Er wordt een kort verslag gemaakt van het gesprek met de ouders in Parnassys.

Informereren: We geven onze verwachtingen aan bij ouders en adviseren eventuele opvolgende stappen.

Sanctie: Bij deze fase wordt een lichte corrigerende maatregel aangepast aan de leeftijd van het kind ingezet, bijvoorbeeld:

- Een of meerdere pauzes binnenblijven.
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn.
- Een schriftelijke opdracht, zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem.

Fase 2: Bij een volgende overtreding binnen 6 weken.

Registreren: De leerkracht legt dit vast in Parnassys en informeert de ouders in een kort gesprek op school. Er wordt een kort verslag gemaakt van het gesprek met de ouders in Parnassys.

Informereren: De medewerking van de ouders wordt **nadrukkelijk** gevraagd om zo een einde te maken aan het probleem. De directie wordt door de leerkracht geïnformeerd.

Sanctie:

- Een werkstuk maken over pesten.
- Niet mee kunnen doen aan leuke schoolse activiteiten, zoals bijvoorbeeld gym.
- Corvee, na schooltijd.

Fase 3: Bij een volgende overtreding binnen 6 weken na fase 2.

Registreren: De leerkracht legt dit vast. Er wordt een kort verslag gemaakt van het gesprek met de ouders in Parnassys.

Informereren: De ouders worden uitgenodigd voor een tweede gesprek op school. De directie is hierbij aanwezig.

Sanctie:

- Een dag werken in een andere groep of aparte ruimte
- Een presentatie geven over het eerder gemaakte werkstuk over pesten.

Met ouders wordt een verkennend gesprek gevoerd waardoor het niet lukt dit gedrag te doorbreken. Ouders wordt **met klem** geadviseerd contact op te nemen met de GGD/ het opvoedsteunpunt/ jeugdzorg.

Fase 4: Bij een volgende overtreding binnen 6 weken na fase 3.

Registreren: Er wordt een kort verslag gemaakt van het derde gesprek met de ouders in Parnassys.

Informeren: De ouders van de leerling worden deze keer schriftelijk uitgenodigd voor een gesprek met de leerkracht en de directie. De leerplichtambtenaar en het bestuur van Stichting Blosse wordt geïnformeerd.

Sanctie: De leerling werkt een dag thuis. 's Morgens wordt het ruime pakket schoolwerk opgehaald en 's middags wordt het ingeleverd.

Fase 5: Bij een volgende overtreding binnen 6 weken na fase 4.

Registreren: Er wordt een kort verslag gemaakt van het vierde gesprek met de ouders in Parnassys.

Informeren: De ouders van de leerling worden schriftelijk uitgenodigd voor een gesprek met de leerkracht en de directie. De leerplichtambtenaar en het bestuur van Stichting Blosse wordt geïnformeerd.

Sanctie: De leerling werkt twee dagen thuis. 's Morgens wordt het ruime pakket schoolwerk opgehaald en 's middags wordt het ingeleverd.

Fase 6: Bij een volgende overtreding binnen 6 weken na fase 5 treedt het protocol schorsing en verwijdering van de Stichting Blosse in werking.

6. ANTI-PESTCOÖRDINATOR

Op onze school is er 1 anti-pestcoördinator : juf Annemarie van Unen-de Wildt.

Wanneer een pestprobleem volgens de ouders niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan kunnen zij de anti-pestcoördinator van de school inschakelen. Deze kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en adviseren. Mocht dit geen voldoende resultaat opleveren, kunnen ouders zich wenden tot Stichting Blosse.

Kinderen die ervaren dat hun probleem niet wordt oplost, kunnen ook praten met juf Annemarie.

7. VERMOEDEN KINDERMISHANDELING

De aandachtsfunctionarissen op De Kerkuil Zijn: Githa Swart en Selda Atli.

De aandachtsfunctionarissen dragen zorg voor:

- De implementatie, het hanteren en borgen van de meldcode, zodat huiselijk geweld en kindermishandeling eerder worden gesignaleerd, hulp geboden wordt en het geweld eerder stopt.

Dit omvat:

- De collega's binnen de organisatie instrueren over de meldcode, adviseren en begeleiden bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling en de daarbij te nemen stappen.
- Het adviseren en begeleiden van de directie en beleidsverantwoordelijke van de organisatie in de kennis van de meldcode en de implementatie hiervan.

Verwijsindex

Bij ernstige zorgen om leerlingen met een complexe of zorgelijke thuissituatie kan worden overwogen een leerling aan te melden voor de verwijsindex.

Binnen de school is de zorgcoördinator aangewezen als contactpersoon. Zij is als enige bevoegd een melding bij de verwijsindex te doen.

Melding geschiedt alleen na overleg met de directeur en met medeweten van de ouders.

Doel van een melding is zicht te krijgen op de in het gezin aanwezige hulpverlening en om duidelijk te krijgen welke instantie de coördinatie van de hulpverlening op zich neemt. Bij een 'match' nemen hulpverlenende instanties en school contact met elkaar op. De instantie met de meeste bevoegdheden is verplicht de zorg rond het gezin te coördineren. Dit is nooit de school.

8. BEGELEIDING VAN DE LEERLINGEN

8.1 Begeleiding van de gepeste leerling/het slachtoffer

De leerkracht is de expert en kiest wat het beste past in deze situatie.

Houding

- Medeleven tonen door bijvoorbeeld te zeggen: ik kan me voorstellen dat het heel naar is dat je dit hebt meegemaakt.

Vragen stellen

- Luisteren en vragen hoe en door wie er wordt gepest.
- Doorvragen naar hoe de leerling zelf reageert. Wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten. Complimenten geven voor wat een leerling zelf al heeft gedaan (al is het een klein dingetje).
- Samen zoeken naar een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.

Informatie geven

- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die de pester wil.
- Benadrukken dat het gepeste kind geen schuld heeft
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest (deze voelt zich daar groot door. Het heeft niets te maken met jou)

Eventueel oefenen

- Uitlokken/oefenen: De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren en dit ander gedrag oefenen.

In de weken na het gesprek

- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- De gepeste leerling niet over-beschermen. Hiermee plaats je de gepeste leerling juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs toe kan nemen.
- Eventueel de ouders adviseren om te zoeken naar een sport of club, waar de leerling ander gedrag kan oefenen in een andere omgeving dan school.

8.2 Begeleiding van de pester

Houding

- Gesprek voeren zonder schuldvraag. De leerling kan op dit moment niet anders doen dan dat deze doet.

Vragen stellen

- In gesprek zoeken naar de reden van ruzie/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen, gebrek aan weerbaarheid of aan sociale vaardigheden)
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is op de gepeste.
- Zoeken naar een oplossing en excuses aanbieden.
- Door vragen in laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste leerling heeft en welke de pester zelf heeft.

Informatie geven

- Pesten is verboden in en om school. Wij houden ons aan deze regels.

Eventueel oefenen

- Leerling leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen. De “stop-eerst-nadenken houding” of een andere manier van gedrag aanleren.

In de weken na het gesprek

- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Contact tussen ouders en school: elkaar informeren en overleggen. Inleven in en begrip voor de leerling, wat is de oorzaak van het pesten?
- Eventueel de ouders adviseren om te zoeken naar een sport of club, waar de leerling energie kwijt kan en kan oefenen met sociaal gedrag.
- Inschakelen van hulp als het gedrag niet verbetert.

8.3 Begeleiding van de grote groep (meelopers, aanmoedigers, buitenstaanders, helpers)

- Het probleem bespreekbaar maken in de groep.
- Stimuleren dat de leerlingen een eigen standpunt innemen.
Bespreken met de leerlingen dat “meedoen” met de pester meestal zal leiden tot verergering van het probleem.
- Laten inzien wat het effect van hun gedrag is voor het slachtoffer en de andere betrokkenen.
- Laten inzien welke positieve kanten iedereen heeft.
- Indien nodig, in overleg met de ouders, inschakelen van hulp zoals: sociale vaardigheidstrainingen, jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD, etc.

9. ADVIEZEN AAN OUDERS

9.1 Adviezen aan ouders van de gepeste leerling/slachtoffer

- Houd de communicatie met uw kind open. Blijf in gesprek met uw kind. Zeg dat het goed is dat deze het tegen u vertelt en bespreek samen wat er nu moet gebeuren (niet aan school melden zonder dat het kind het weet).
- Benadruk dat het niet zijn/haar schuld is.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat dan probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken. Doe dit door een niet-beschuldigende houding, maar door aan te geven dat er een gezamenlijk probleem is.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- Blijf de school op de hoogte houden van wat uw kind thuis vertelt.
- Vraag eventueel hulp aan instanties (sociale weerbaarheids- of vaardigheidstraining).

9.2 Adviezen aan ouders van de pester

- Neem het probleem van uw kind serieus. Benadruk dat iedereen fouten maakt en dat u van hem/haar houdt, maar niet van het gedrag.
- Raak niet in paniek. Elk kind loopt de kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet. Stimuleer het inlevingsvermogen.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissingen van school staat.

9.3 Adviezen aan alle (andere) ouders

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Blijf positief naar de ouders van het gepeste kind en van het pestende kind. Het is niet hun schuld.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.

Op onze website staat informatie over pesten. De informatie gaat op sommige punten van dit pestprotocol nader in.

De informatie bestaat uit:

- Informatie over pesten via internet, digitaal pesten.
- Bemiddelen zonder schuldvraag.
- Boekenlijst met boeken over pesten.
- Lijst met hulpinstanties.
- Lijst met websites over pesten.

Theorie gesprek zonder schuldvraag

Pesters, meelopers en aanmoedigers zijn gewend aangesproken te worden op hun negatieve gedrag. Ook neutrale kinderen worden hierbij betrokken. De werkwijze bij een gesprek zonder schuldvraag is te stoppen met het gebruiken van de corrigerende, wijzende of oordelende vinger. De positieve kracht en inzet van alle deelnemers aan het gesprek wordt gebruikt en verder ontwikkeld. Je zet in op positieve gedragsverandering en gaat in op wat speelt (feitelijk) en wat er mogelijk is aan oplossingen en hoe eenieder daar een bijdrage aan kan leveren. De volwassene bemiddelt door de spreektijd te bewaken, het luisteren naar elkaar en inlevingsvermogen te stimuleren en laat de oplossingen uit de deelnemers zelf komen. Het slachtoffer zelf is ook deelnemer aan het bemiddelingsgesprek. Er zijn verschillende momenten om als beroepskracht te bemiddelen, we noemen een aantal voorbeelden:

- Je hebt pesten gesignaleerd (of dit is bij je gemeld) en je maakt een afspraak voor een bemiddelingsgesprek met de betrokkenen, aangevuld met neutrale kinderen.
- Je hebt pesten gesignaleerd of dit is gemeld en wilt bemiddelen in een groep en iedereen een rol geven.
- Je wilt preventief bemiddelen omdat je gedrag signaleert dat een voedingsbron kan worden voor pesten. Je wilt meelopers en buitenstaanders inzetten om dit niet zover te laten komen.

Een gesprek zonder schuldvraag kan dus:

- ➔ Preventief worden ingezet om een plan te maken conflicten te voorkomen.
- ➔ Curatief worden ingezet om in te grijpen in een probleem in het hier en nu, ondersteund door het geven van feedback ter plaatse.

Voor een bemiddelingsgesprek kun je onderstaande stappen hanteren:

1. Feiten melden door een IK-boodschap. (gedrag, wat heb je gezien, gehoord)
2. Gevoel vragen door een IK-boodschap. (gevoel, wat voelde jij erbij)
3. Doel aangeven van bemiddelen. "Ik wil dat we dit nu met elkaar uitspreken en dat jullie tot een oplossing komen met elkaar die voor iedereen goed voelt".
4. Om de beurt deelnemers laten vertellen wat er is gebeurd en daarna checken bij de anderen: herkennen ze dit? Laat ze vertellen hoe zij zich voelden en check of ze zich kunnen voorstellen hoe de ander zich voelde? Als er deelnemers doorheen praten: aangeven dat zij straks mogen, nu is de opdracht luisteren en inleven. Soms loopt een gesprek vast, ga dan in op behoeftes, wat wilde je? En ook hier feiten checken en inlevingsvermogen prikkelen.
5. Brainstormen over mogelijke oplossingen. Wat kan eenieder doen om de situatie positief te veranderen. Welke verandering wil je zien, willen zij zien?
6. Oplossing kiezen met elkaar.
7. Checken: is iedereen het eens met de oplossing.
8. Evalueren van het gesprek en compliment maken. Zorgen voor een positieve afsluiting met gedragselement bijvoorbeeld een compliment voor elkaar, rollenspel.
9. Oefenen met de oplossing.
10. Afspraken maken over wanneer en hoe te evalueren en gesprek afronden.
11. Aanwezig blijven en zo nodig begeleiden, bijstellen, evalueren van de oplossing.

12. Vervolggesprek ter evaluatie: hoe gaat het nu? Eventueel samen afspraken nog scherper stellen.

Let op: een gesprek zonder schuldvraag is niet altijd mogelijk. Het kan zijn dat het gesprek strandt. Vaak gebeurt dit doordat de gesprekspartners nog te veel in hun emotie zitten waardoor ze (nog) niet in staat zijn om écht te luisteren naar de ander.

Soms speelt (ook) dat gesprekspartners (nog steeds) bang zijn voor straf waardoor zij denken 'als ik me op de vlakte houd, kunnen ze me niet 'pakken'.

Dan benoem je wat er volgens jou gebeurt (metacommunicatie) en meld je dat je er later op terugkomt (eventueel noem je het moment letterlijk).

Het verdient aanbeveling om een gesprek zonder schuldvraag af te sluiten met een gedragselement. Dat kan op twee manieren: de situatie en oplossing naspelen in een rollenspel of in de praktijk laten doorspelen en dan terugkoppelen. Bespreek dit na met de deelnemers en zet de schijnwerper op de sterke momenten.

Dit is niet altijd mogelijk door de tijd, door de ruimte waar je zit of door de spanningsboog van de kinderen/jongeren. Sluit wel altijd op een positieve manier af door gesprekspartners iets positiefs over de bijeenkomst te laten zeggen en zelf een compliment aan alle gesprekspartners te geven.